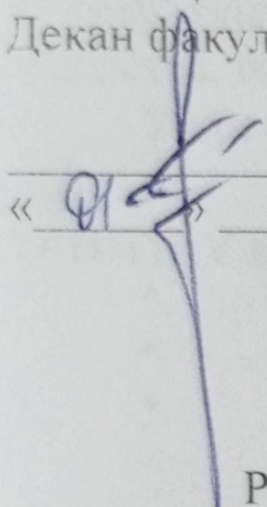

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МЕТОДИКИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

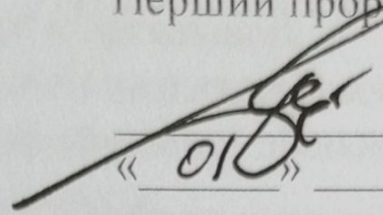
«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету ТВППТСБ

 Михайло ГИЛЬ
« 01 » 07 2025 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

 Дмитро БАБЕНКО
« 01 » 07 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ (ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ)»

освітньо-професійна програма «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»
для здобувачів другого (магістерського) рівня 5-го року денної форми
навчання
на 2025-2026 навчальний рік

Освітній ступінь – Магістр

Галузь знань – 21 Ветеринарна медицина

Спеціальність – 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза

Мова викладання – українська

Миколаїв
2025 р.

ПЕРЕДМОВА

Програма відповідає вимогам Освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза», затвердженою Вченою радою Миколаївського національного аграрного університету 30.03.2021 р. (протокол №8), чинної згідно наказу по університету №53-О від 18.05.2021р.

Розробник:

асистент кафедри методики професійного навчання Катерина УЛІТІНА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри методики професійного навчання (протокол № 9 від "12" травня 2025 року)

Завідувач кафедри

 Каріне ГОРБУНОВА

Схвалено:

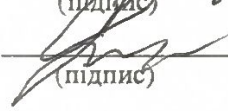
Науково-методичною комісією інженерно-енергетичного факультету Миколаївського національного аграрного університету (протокол № 10 від 27 травня 2025 року).

Голова науково-методичної комісії

 Володимир МАРТИНЕНКО

Гарант освітньої програми

 Алла БОНДАР
(підпис)

 Наталя СІРЕНКО
(підпис)

Відповідальна за дотримання вимог нормативних документів щодо розробки робочих програм навчальних дисциплін (практичної підготовки), навчально-методичних комплексів та робочих програм, д-р екон.наук, проф.

© МНАУ, 2025 рік

1. АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Психологія управління (основи професійної психології)» спрямована на формування у здобувачів магістерського рівня знань про психологічні закономірності управлінської діяльності та професійної поведінки особистості у трудовій сфері. Курс охоплює теоретичні засади психології управління, психолого-педагогічні механізми впливу керівника на колектив, питання прийняття управлінських рішень, лідерства, мотивації та комунікації в організації.

У процесі вивчення дисципліни розглядаються:

- психологічні основи професійної діяльності;
- структура і стилі управління;
- соціально-психологічні особливості колективу;
- психологія лідерства і керівництва;
- конфлікти та методи їх конструктивного розв'язання;
- психологічні аспекти прийняття управлінських рішень;
- профілактика професійного вигорання та розвиток стресостійкості.

Особлива увага приділяється прикладним аспектам у сфері ветеринарної медицини, гігієни, санітарії та експертизи. де ефективне управління персоналом і колективами має безпосередній вплив на якість роботи, безпеку та результативність професійної діяльності.

Засвоєння курсу забезпечує формування у здобувачів компетентностей, необхідних для ефективної організації професійної діяльності, управління трудовими колективами, налагодження продуктивної комунікації та створення сприятливого соціально-психологічного клімату.

SUMMARY

The academic discipline "Psychology of Management (Foundations of Professional Psychology)" is aimed at providing Master's degree students with knowledge of the psychological principles of management and professional behavior in the workplace. The course covers the theoretical foundations of management psychology, the psycho-pedagogical mechanisms of leadership influence on a team, issues of decision-making, leadership, motivation, and communication within an organization.

The discipline examines:

- psychological foundations of professional activity;
- structure and styles of management;
- socio-psychological characteristics of a work collective;
- psychology of leadership and supervision;
- conflicts and methods of their constructive resolution;
- psychological aspects of managerial decision-making;
- prevention of professional burnout and development of stress

resistance.

Special attention is devoted to the applied aspects in the field of veterinary medicine, hygiene, sanitation, and expertise, where effective management of

personnel and teams has a direct impact on work quality, safety, and professional efficiency.

The study of this course ensures the development of competencies necessary for effective organization of professional activity, management of work teams, productive communication, and the creation of a favorable socio-psychological climate.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Психологія управління (основи професійної психології)»

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 21 Ветеринарна медицина	вибіркова
Модулів 3	Спеціальність – 212 Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза	Рік підготовки:
Загальна кількість годин - 120		5
		Семестр
		9
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Освітній ступінь: Магістр	Лекції
		16год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
		Лабораторні
		- год.
		Самостійна робота
		74 год.
Індивідуальні завдання:	год.	
	Вид контролю:	
		залік

У процесі вивчення дисципліни застосовуються інноваційні педагогічні технології, а саме цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів: комп'ютерні презентації, тестові програми, система дистанційної освіти Moodle, вбудовані в курс на платформі Moodle, ZOOM та інші.

Робоча програма щорічно оновлюється з урахуванням пропозицій стейкхолдерів та результатів опитування здобувачів вищої освіти, роботодавців та випускників 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза».

Якісні зміни до робочої програми:

У 2025 р. порівняно з 2024 р. – збільшено годин на обов'язкове самостійне опрацювання тем дисципліни, відповідно й змінено види робіт та оцінку в балах; розширено види наукової та індивідуальної роботи здобувачів, зокрема запропоновано заходи та оцінку неформальної освіти.

Підстава: зміни ОПП, результати опитування здобувачів вищої освіти.

Передбачені неформальні освітні заходи. Здобувачам пропонуються протягом вивчення дисципліни: індивідуальні завдання, участь у вебінарах та семінарах, участь у відкритих лекціях, які проводять поза межами навчального процесу. Здобувач має право самостійно обирати напрям і вид неформальних освітніх заходів. Оцінка їхніх результатів відбувається за наявності документального підтвердження (сертифікат, свідоцтво, скріншот, програма, запрошення тощо). Перезарахування дисципліни або окремих тем відбувається за бажання здобувача на підставі нормативної внутрішньої документації та Положень МНАУ.

Передбачені інформальні заходи освіти. Передбачається, що здобувач у ході життєвого досвіду має застосовувати здобуті знання та результати, наприклад, вивчаючи наступну тему чи готуючись до всіх видів робіт. І навпаки – здобувачі використовують життєві приклади для трансформації їх в освітній процес.

Можливості набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти. В університеті вхід облаштовано пандусом. Є кнопка виклику чергового. Є відповідальні особи, які організують освітній процес (декан, заступники декана, куратор).

Можливість дистанційного (або очно-дистанційного) навчання через:

- систему Moodle (<https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=4883> – лекційний матеріал, практичні завдання, напрями наукової та творчої роботи, завдання на самостійне опрацювання);
- платформу онлайн-занять Zoom – для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо;
- електронний репозитарій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів (<http://dspace.mnau.edu.ua>);

- аудіо- та відеоповідомлення з лекційним матеріалом, поясненням особливостей завдань та напрямками їх виконання тощо;
- спілкування через електронну пошту (katri_87@ukr.net) та телефонний зв'язок;
- залучення до освітньо-наукових заходів в онлайн-режимі;
- індивідуальний підхід до викладення матеріалу навчальної дисципліни;

- можливість залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд з здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами (батьки, сестра, брат та інших).

Мовна підготовка. Дисципліна викладається українською мовою. Водночас, з кожної теми виділено ключові слова, які здобувачі вивчають англійською мовою. Здобувачі мають можливість брати участь у вебінарах та наукових заходах англійською, польською мовою.

Форми навчання. Денна (дистанційна, змішана – за наказом по університету, наприклад у зв'язку із дотриманням карантинних заходів). Освітній процес реалізується у таких формах: навчальні заняття (лекційні заняття, практичні заняття, консультації), індивідуальні завдання, самостійна робота, контрольні заходи.

Методи навчання. Основними, які використовуються від час викладання і вивчення дисципліни, є: інтерактивні, кейс-метод, наочні методи, практичні методи, творчі методи, методи контролю та самоконтролю (графічний диктант та інші), дослідницькі та інші.

У процесі навчання всі учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених правил провадження освітньої та наукової діяльності, які є обов'язковими для всіх учасників такої діяльності та мають на меті забезпечувати довіру до результатів навчання та наукової діяльності, з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту», методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності, Кодексу академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті та інших документів.

Усі академічні тексти (освітні та наукові) здобувачів вищої освіти обов'язково перевіряються щодо їх відповідності принципам академічної доброчесності, у т. ч. за допомогою програми Unicheck.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час створення академічних текстів.

Автором (співавтором) освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору є особа, яка зробила особистий інтелектуальний внесок до проведення дослідження, безпосередньо брала участь у його створенні та несе відповідальність за його зміст.

Під час оприлюднення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору мають бути зазначені всі його автори. Не допускається зазначати як

автора освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору особу, яка не відповідає критеріям, визначеним абзацом першим цієї частини. Якщо у проведенні дослідження або створенні освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору брали участь інші особи, що не вказані як його автори, це має бути зазначено у творі із визначенням внеску кожної такої особи.

Освітній (освітньо-науковий, науковий) твір має містити достовірні відомості про використані методи, джерела даних, результати дослідження та отримані наукові (науково-технічні) результати.

Якщо під час проведення дослідження та/або створення освітнього (освітньо-наукового, наукового) твору були використані розробки, наукові (науково-технічні) результати, що належать іншим особам, це має бути зазначено в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі з посиланням на джерело їх оприлюднення.

Використання загальновідомих фактів чи ідей не потребує окремого зазначення.

Всі текстові запозичення, що використовуються в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі (окрім стандартних текстових кліше), мають бути позначені з посиланням на джерело запозичення.

Текстові запозичення мають бути позначені у спосіб, який дозволяє чітко відокремити їх від власного тексту автора (авторів).

У разі використання автором (авторами) власних, розробок, наукових (науково-технічних) результатів, які були оприлюднені раніше, він (вони) мають зазначити це в освітньому (освітньо-науковому, науковому) творі.

Дотримання вимог академічної доброчесності для здобувачів освіти

Здобувачі освіти зобов'язані виконувати вступні, навчальні, контрольні, кваліфікаційні, конкурсні та інші види завдань самостійно. Самостійність у виконанні завдання означає, що воно має бути виконане:

1) для індивідуальних завдань – особисто здобувачем, а для групових завдань – лише визначеною групою здобувачів, без втручання інших осіб, під керівництвом та контролем викладачів, що визначені як керівники, та затверджені відповідно до нормативної документації закладу вищої освіти з урахуванням індивідуальних потреб і можливостей осіб з особливими освітніми потребами;

2) якщо умови або характер завдання передбачають обмеження у можливих джерелах інформації – без використання недозволених джерел інформації.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм.

Дотримання вимог академічної доброчесності під час оцінювання

Оцінювання у сфері вищої освіти і науки відповідає вимогам об'єктивності, валідності та справедливості. Оцінювання є об'єктивним, якщо воно ґрунтується на задалегідь визначених критеріях. Оцінювання є

валідним, якщо воно здійснюється відповідно до критеріїв, що визначаються законодавством України та суб'єктом внутрішнього забезпечення якості освіти. Оцінювання є справедливим, якщо воно проводиться за відсутності конфлікту інтересів, дискримінації та неправомірного впливу на оцінювача.

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ОБ'ЄКТ, ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологія управління (основи професійної психології)» є формування у здобувачів магістерського рівня системи знань про психологічні основи управлінської діяльності та професійної поведінки особистості, розвиток умінь аналізувати психологічні явища у сфері управління, застосовувати психологічні методи для підвищення ефективності керівництва, комунікації та взаємодії у професійному середовищі.

Завдання дисципліни:

1. Ознайомлення з теоретико-методологічними основами психології управління та професійної психології.
2. Вивчення психологічних механізмів керівництва, стилів управління та впливу лідера на колектив.
3. Формування знань про соціально-психологічні процеси у трудових колективах.
4. Розвиток умінь конструктивного спілкування, профілактики та розв'язання конфліктів.
5. Засвоєння методів психологічно обгрунтованого прийняття управлінських рішень.
6. Сприяння розвитку навичок самомотивації, саморегуляції та стресостійкості.
7. Формування здатності застосовувати психологічні знання для ефективного управління колективами у сфері ветеринарної медицини, гігієни та експертизи.

Об'єкт дисципліни

Об'єктом вивчення дисципліни є психіка людини в умовах професійної та управлінської діяльності, а також соціально-психологічні процеси в організації.

Предмет дисципліни

Предметом вивчення є закономірності, механізми та методи психології управління і професійної взаємодії, зокрема лідерство, комунікація, мотивація, прийняття управлінських рішень, конфлікти та формування сприятливого соціально-психологічного клімату у колективах.

До системи компетентностей належать:

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність учитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність приймати обгрунтовані рішення.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами різних галузей знань видів економічної діяльності)

Прогнозовані результати навчання:

ПРН1. Володіти державною та іноземною (іноземними) мовами для можливості усного й писемного спілкування з фахівцями галузі та представниками інших професій і галузей з метою вирішення професійних завдань, для роботи з національними і міжнародними нормативно-правовими актами, науковими працями, методичними розробками, рекомендаціями, інструкціями тощо.

ПРН2. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності, а також розуміти необхідність постійного підвищення рівня професійної кваліфікації.

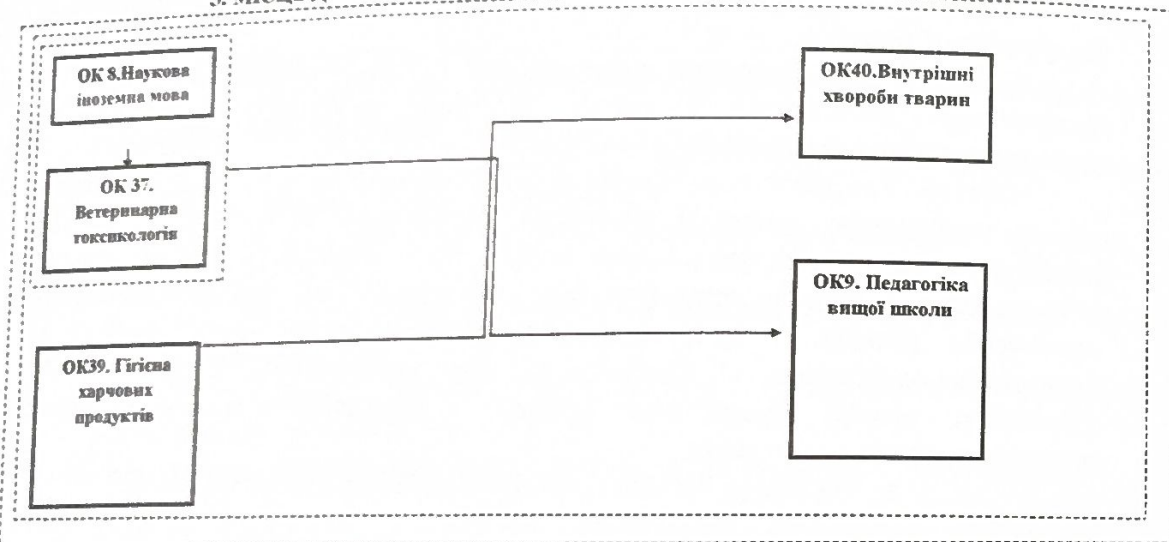
ПРН19. Розуміти суть професії, знати підходи та методи оцінювання різних виробничих ситуацій, володіти абстрактним мисленням та вміти аналізувати можливий подальший перебіг цих ситуацій, уміти приймати обгрунтовані рішення, організовувати та здійснювати якісне виконання прийнятих рішень з дотриманням морально-етичних норм, правил і принципів біобезпеки та біоетики під час використання у професійній діяльності різних біологічних агентів з прагненням до збереження навколишнього середовища.

4. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Для успішного опанування навчальної дисципліни «Психологія управління (основи професійної психології)» здобувачі повинні мати: загальні знання про людину, суспільство та основи міжособистісної взаємодії; базові уявлення про організацію трудової діяльності та особливості функціонування колективів; навички логічного та критичного мислення, аналізу соціальних і професійних явищ; здатність до самостійної роботи з науковими та навчальними джерелами; готовність до розвитку комунікативних умінь, умінь співпраці та рефлексії власної поведінки.

Такі передумови створюють основу для засвоєння психологічних знань, необхідних для розуміння процесів управління людьми, розвитку професійної компетентності та формування лідерських якостей майбутніх фахівців у сфері ветеринарної медицини, гігієни та експертизи.

5. МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У СТРУКТУРІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

6. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ (ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПСИХОЛОГІЇ)»

Змістовні модулі курсу			Тема	Розподіл навчального часу			Термін виконання, тиждів	Терміни контролю заходу
Найменування	Обсяг, кредити	Сума балів		лекції	практичні	самостійна робота		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи психології управління	0,2	4,0	Тема 1. Предмет, завдання та методи психології управління.	2	2	5	1 тиждів	Поточний контроль по завершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 2. Основні категорії професійної психології.	1	2	5	2 тиждів	Поточний контроль
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Психологічні основи управлінської діяльності	0,2	4,0	Тема 3. Особистість керівника: психологічні якості та професійна компетентність.	1	2	5	3 тиждів	Поточний контроль по завершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 4. Лідерство та стилі управління.	1	2	5	4 тиждів	Поточний контроль по завершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 5. Соціально-психологічні процеси у трудових колективах.	1	2	5	5 тиждів	Поточний контроль по завершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 6. Комунікативні аспекти управлінської діяльності.	1	2	5	6 тиждів	Поточний контроль по завершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 7. Мотивація у професійній діяльності та управлінні.	1	2	5	7 тиждів	Поточний контроль по завершенню теми*

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Прикладні аспекти психології управління	0,2	4,0	Тема 8. Прийняття управлінських рішень: психологічні механізми.	1	2	4	8 тижде нь	Поточний контроль по звершенню теми*
	0,09	4,0	Тема 9. Конфлікти в управлінні: причини, динаміка, шляхи розв'язання	1	2	5	9 тижде нь	Поточний контроль по звершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 10. Соціально- психологічний клімат у колективі та шляхи його оптимізації.	1	2	5	10 тижде нь	Поточний контроль по звершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 11. Стрес у професійній діяльності та управлінні: причини та подолання	1	2	5	11 тижде нь	Поточний контроль по звершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 12. Професійне вигорання керівника та персоналу: профілактика і корекція.	1	2	5	12 тижде нь	Поточний контроль по звершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 13. Психологія прийняття групових рішень.	1	2	5	13 тижде нь	Поточний контроль по звершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 14. Етика та культура управлінської діяльності.	1	2	5	14 тижде нь	Поточний контроль по звершенню теми*
	0,2	4,0	Тема 15. Психологія інновацій та змін в організації.	1	2	5	15 тижде нь	Залік період заліково- екзаменаці йної сесії
	4,0	120	x	16	30	74	x	X
Всього	4,0	120						

7. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

7.1. Загальний розподіл годин і кредитів

Назва змістового модуля	Кількість годин і кредитів		
	год.	кредитів	%
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи психології управління	17	0,57	14,2
Змістовий модуль 2. Психологічні основи управлінської діяльності	71	2,33	59,2
Змістовий модуль 3. Прикладні аспекти психології управління	32	1,1	26,7
Всього	120	4,0	100,0

7.2. Склад, обсяг і терміни виконання змістових модулів

Назва змістового модуля	Кількість годин	Термін виконання, тижень
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи психології управління	17	1-2
Змістовий модуль 2. Психологічні основи управлінської діяльності	71	3-11
Змістовий модуль 3. Прикладні аспекти психології управління	32	12-15
Всього	120	X

7.3. Вид, перелік та короткий зміст лекцій

Лекція	Вид заняття	Тема	Короткий зміст	Години	Використання мультимедійного обладнання
Змістовий модуль 1.					
1, 2	Вступна	Тема 1. Предмет, завдання та методи психології управління	Мета, завдання, предмет, об'єкт, структурно-логічна схема дисципліни, місце дисципліни. Розкривається сутність психології управління як науки, її предмет і завдання. Аналізуються методи дослідження управлінської діяльності та соціально-психологічних процесів в організації. Key words: management psychology, subject, tasks, methods, research, organizational behavior.		+
	Інформаційна			2	+
	Інформаційна	Тема 2. Основні категорії професійної психології	Розглядаються базові поняття: професійна діяльність, професійна придатність, компетентність, психологічна адаптація. Визначаються закономірності розвитку особистості у професійній сфері. Key words: professional activity, professional suitability, competence, adaptation, personal development.	1	+
Змістовий модуль 2.					
3	Інформаційна	Тема 3. Особистість керівника: психологічні якості та професійна компетентність	Визначаються риси та особистісні якості, необхідні для ефективного управління. Характеризуються компетентності керівника: організаторські, комунікативні, емоційно-вольові. Key words: manager, personality traits, leadership qualities, competence, responsibility.	1	+

4	Інформаційна	Тема 4. Лідерство та стилі управління	Розкривається відмінність між формальним керівництвом і неформальним лідерством. Описуються стилі управління (авторитарний, демократичний, ліберальний) та їх психологічні наслідки. Key words: leadership, authority, management style, authoritarian, democratic, liberal.	1	+
5	Інформаційна	Тема 5. Соціально-психологічні процеси у трудових колективах	Аналізуються групові динамічні процеси: згуртованість, сумісність, соціальні ролі. Розглядається вплив міжособистісних відносин на результативність праці. Key words: group dynamics, cohesion, compatibility, roles, interpersonal relations.	1	+
6	Інформаційна	Тема 6. Комунікативні аспекти управлінської діяльності	Характеризуються вербальні та невербальні засоби спілкування, бар'єри комунікації. Розглядається роль комунікативної культури керівника у налагодженні ефективної взаємодії. Key words: communication, verbal, non-verbal, communication barriers, culture of communication.	1	+
7	Інформаційна	Тема 7. Мотивація у професійній діяльності та управлінні	Розглядаються класичні й сучасні теорії мотивації. Визначаються засоби стимулювання та підтримки мотивації працівників у колективі. Key words: motivation, theories of motivation, stimulation, incentives, work efficiency.	1	+
8	Інформаційна	Тема 8. Прийняття управлінських рішень: психологічні механізми	Аналізується процес прийняття рішень, його етапи та психологічні чинники. Вивчаються індивідуальні та групові особливості управлінського мислення. Key words: decision-making, stages, thinking, problem-solving, risk, group decisions.	1	+

9	Інформаційна	Тема 9 Конфлікти в управлінні: причини, динаміка, шляхи розв'язання	Визначаються типи конфліктів у колективах. Розглядаються стратегії поведінки в конфліктних ситуаціях та методи конструктивного розв'язання суперечностей. Key words: conflict, causes, conflict types, strategies, constructive resolution.	1	+
10,11	Інформаційна	Тема 10 Соціально-психологічний клімат у колективі та шляхи його оптимізації	Визначається поняття «соціально-психологічний клімат», фактори, що впливають на його формування. Розглядаються методи діагностики й поліпшення клімату. Key words: socio-psychological climate, group atmosphere, team spirit, optimization, trust.	1	+
	Інформаційна	Тема 11. Стрес у професійній діяльності та управління: причини, подолання	Аналізуються види стресу, його вплив на ефективність діяльності керівника і персоналу. Розглядаються психологічні техніки подолання стресових ситуацій. Key words: stress, stress factors, coping strategies, resilience, productivity.	1	+
	Змістовий модуль 3.				
12	Інформаційна	Тема 12. Професійне вигорання керівника та персоналу: профілактика, корекція	Розглядається феномен вигорання, його стадії та прояви. Аналізуються методи профілактики та подолання професійного вигорання. Key words: burnout, emotional exhaustion, prevention, correction, recovery.	1	+
13	Інформаційна	Тема 13. Психологія прийняття	Вивчаються особливості групової динаміки при прийнятті рішень. Аналізуються переваги й ризики колективного управлінського вибору.	1	+

		групових рішень	Key words: group decisions, group dynamics, collective responsibility, consensus, leadership.		
14	Інформаційна	Тема 14. Етика та культура управлінської діяльності	Описуються принципи управлінської етики, норми професійної поведінки керівника. Розглядається значення культури управління для ефективності організації. Key words: management ethics, professional behavior, responsibility, organizational culture.	1	+
15	Інформаційна	Тема 15. Психологія інновацій та змін в організації	Розглядаються психологічні бар'єри впровадження інновацій. Аналізуються механізми адаптації персоналу до змін і роль керівника в цьому процесі. Key words: innovation, organizational change, resistance to change, adaptation, creativity.	1	+
Всього годин				16	

7.4. Перелік та план практичних занять

Година п	Тема практичного заняття	План практичного заняття
Змістовий модуль 1		
2	Тема 1. Предмет, завдання та методи психології управління.	План практичного заняття: Обговорення предмета та завдань психології управління. Аналіз методів дослідження управлінської діяльності. Вправа: визначення прикладів психологічних проблем в управлінні. Дискусія: «Чи можна вважати управління мистецтвом чи наукою?».
2	Тема 2. Основні категорії професійної психології.	План практичного заняття: Визначення та аналіз понять: професійна діяльність, компетентність, адаптація. Приклади ситуацій професійної адаптації. Вправа: побудова «портрета ідеального професіонала». Групова робота: складові професійної придатності у сучасному світі.
Змістовий модуль 2.		
2	Тема 3. Особистість керівника: психологічні якості та професійна компетентність.	План практичного заняття: Аналіз психологічних якостей ефективного керівника. Самодіагностика: тести на лідерські та організаторські здібності. Дискусія: «Який керівник кращий: професіонал чи харизматичний лідер?». Вправа: складання моделі компетентного керівника.
2	Тема 4. Лідерство та стилі управління.	План практичного заняття: Огляд стилів управління. Аналіз виробничих ситуацій: визначення стилю керівництва. Рольова гра: «Керівник у різних стилях управління». Обговорення наслідків вибору стилю для колективу.
2	Тема 5. Соціально-психологічні процеси у трудових колективах.	План практичного заняття: Дослідження сумісності в колективі (анкета або тест). Вправа: аналіз міжособистісних ролей у групі. Обговорення факторів згуртованості колективу. Дискусія: «Чи завжди конфлікт руйнує колектив?».
2	Тема 6. Комунікативні аспекти управлінської діяльності.	План практичного заняття: Аналіз вербальних і невербальних засобів спілкування. Вправи на активне слухання. Рольова гра: «Подолання комунікативних бар'єрів». Самооцінка комунікативної культури.
2	Тема 7. Мотивація у	План практичного заняття:

	професійній діяльності та управлінні	Огляд класичних і сучасних теорій мотивації. Практикум: аналіз прикладів стимулювання працівників. Вправа: визначення власних мотивів професійної діяльності. Розробка схеми мотивації персоналу у групах.
2	Тема 8. Прийняття управлінських рішень: психологічні механізми.	План практичного заняття: Етапи прийняття рішень: від аналізу ситуації до реалізації. Кейс: вибір управлінського рішення в умовах невизначеності. Обговорення психологічних помилок у прийнятті рішень. Вправа: моделювання групового рішення.
2	Тема 9. Конфлікти в управлінні: причини, динаміка, шляхи розв'язання	План практичного заняття: Класифікація конфліктів у трудових колективах. Аналіз причин конфліктних ситуацій (кейс-метод). Рольова гра: «Медіація у конфлікті». Обговорення конструктивних стратегій поведінки.
2	Тема 10. Соціально-психологічний клімат у колективі та шляхи його оптимізації.	План практичного заняття: Визначення ознак сприятливого та несприятливого клімату. Практична діагностика клімату у групі. Групова робота: пропозиції щодо його покращення. Дискусія: «Чи може керівник сам створити позитивний клімат?».
2	Тема 11. Стрес у професійній діяльності та управлінні: причини та подолання	План практичного заняття: Аналіз джерел стресу в роботі керівника. Самодіагностика рівня стресостійкості. Практичні методики подолання стресу (релаксація, тайм-менеджмент). Обговорення досвіду подолання стресових ситуацій.
Змістовий модуль 3.		
2	Тема 12. Професійне вигорання керівника та персоналу: профілактика і корекція.	План практичного заняття: Ознаки професійного вигорання. Тестування на визначення рівня емоційного вигорання. Практикум: складання плану профілактики вигорання. Дискусія: «Роль керівника у подоланні вигорання працівників».
2	Тема 13. Психологія прийняття групових рішень.	План практичного заняття: Визначення переваг і недоліків групових рішень. Моделювання ситуацій колективного вибору. Аналіз ефекту «групового мислення». Вправа: пошук консенсусу в умовах різних точок зору.

2	Тема 14. Етика та культура управління	План практичного заняття: Основні принципи управлінської етики. Аналіз типових етичних дилем керівника. Вправа: розробка правил етичної поведінки керівника. Дискусія: «Чи можлива ефективність без етичності?».
2	Тема 15. Психологія інновацій та змін в організації	План практичного заняття. Аналіз причин опору змінам. Вправа: визначення особистісних реакцій на нововведення. Рольова гра: «Керівник як агент змін». Групова робота: шляхи подолання бар'єрів інновацій.
30	Всього годин	

Практичні завдання з курсу «Психологія управління (основи професійної психології)» виконуються здобувачами вищої освіти протягом семестру відповідно до програми, з метою закріплення теоретичних знань. Викладачем, який веде практичні заняття, здійснює поточний контроль виконання практичних завдань шляхом перевірки наявності виконаних завдань та індивідуальної співбесіди зі здобувачем вищої освіти за кожним завданням. Кожне завдання оцінюється окремо відповідно до встановлених критеріїв оцінки.

Виконання практичних завдань має творчий характер. Попередньо здобувач вищої освіти повинен вивчити відповідні теми за рекомендованою літературою, список якої наведено в кінці робочої програми.

З незрозумілих питань курсу здобувач вищої освіти може одержати консультацію викладача дисципліни у відповідні дні, за графіком, установленим кафедрою.

7.5. Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання, та індивідуальної роботи

Теми, які виносяться для самостійного відпрацювання, здобувачі вищої освіти вивчають у вільний від занять час. У робочому зошиті для самостійної роботи виділяються теми, які здобувач вищої освіти повинен виконати самостійно. Вивчення навчальної дисципліни включає: лекційні заняття, практичні заняття, консультації з навчальної дисципліни, самостійну роботу здобувача. Використання освітньої платформи Moodle з метою опрацювання теоретичного матеріалу та додаткового матеріалу з навчальної дисципліни. Самостійна робота здобувача включає: опанування навчального матеріалу, проведення наукових досліджень, підготовку наукових публікацій, матеріалів до щорічних тематичних «круглих столів», конференцій виконання індивідуальних завдань, підготовку есе тощо.

Перелік питань для самостійного опрацювання

1 Сутність та відмінності психології управління і професійної психології.

2 Основні напрями досліджень у сфері психології управління.

- 3 Психологічні якості сучасного ефективного керівника.
- 4 Теорії та підходи до вивчення лідерства.
- 5 Порівняльна характеристика стилів управління.
- 6 Закономірності групової динаміки у трудових колективах.
- 7 Вербальні та невербальні засоби управлінської комунікації.

Таблиця 4. Форма перевірки та оцінювання завдань самостійної роботи

№	Модулі*	Кількість заходів	Оцінка в балах		Сума балів	
			min	max	min	max
1.	Самостійна індивідуальна робота, публікації, есе, виступи на тематичних «круглих столах», підготовка наукових доповідей у тому числі:	3	1,0	4,0	3,0	12,0
	змістовний модуль перший	1	1,0	4,0	1,0	4,0
	змістовний модуль другий	1	1,0	4,0	1,0	4,0
	змістовний модуль третій	1	1,0	4,0	1,0	4,0
	Разом за змістовними модулями*	x	x	x	3,0	12,0
	Разом				3,0	12,0

Система оцінювання знань з дисципліни складається з поточного й підсумкового контролю. Поточний контроль знань здобувачів проводиться з використанням індивідуальних завдань, які виконує здобувач індивідуально. Підсумковий контроль знань проводиться за результатами вивченого матеріалу, отриманих балів. За навчальним планом передбачено екзамен з навчальної дисципліни. Передбачено підготовку тез доповідей, наукових публікацій, виступи на щорічних тематичних «круглих столах». Здобувач повинен працювати системно, використовувати аналітичні здібності, вміти працювати з великим масивом інформації, перевіряти достовірність вхідної інформації, проводити дослідження, узагальнювати результати, доводити дієвість власних висновків, обґрунтовувати практичну значимість й можливості використання у практичній діяльності.

7.6. Наукова робота здобувачів вищої освіти

Під час вивчення навчальної дисципліни «Психологія управління (основи професійної психології)» здобувачі вищої освіти мають можливість прийняти участь у неформальних освітніх заходах та підготувати наукові доповіді, есе щодо обраної тематики дослідження:

- щорічний «круглий стіл»;

- студентська науково-теоретична конференція на базі університету.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає підготовку індивідуальних робіт у вигляді есе щодо досліджуваних питань.

Навчальна дисципліна передбачає проведення дискусійних лекцій та тематичних занять з урахуванням змістовного наповнення модулів.

За результатами наукової роботи та участі у тематичних «круглих столах» готуються збірки тез доповідей.

7.7. Питання для проміжного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Питання для поточного контролю знань

Модуль 1. Теоретичні основи психології управління

1. Що є предметом і завданнями психології управління?

2. Які методи застосовуються у психології управління?

3. Дайте визначення поняттям «професійна діяльність» та «професійна придатність».

4. Що таке психологічна адаптація у професійній діяльності?

Модуль 2. Психологічні основи управлінської діяльності

1. Які психологічні якості необхідні для ефективного керівника?

2. У чому різниця між лідером і керівником?

3. Назвіть основні стилі управління та їх характеристики.

4. Які соціально-психологічні процеси відбуваються у трудовому колективі?

5. Які бар'єри існують у комунікації та як їх долати?

6. Які основні теорії мотивації ви знаєте?

7. У чому полягають психологічні особливості прийняття управлінських рішень?

8. Які етапи має процес прийняття управлінського рішення?

9. Які причини виникнення конфліктів у колективах?

10. Назвіть основні стратегії поведінки у конфліктних ситуаціях.

Модуль 3. Прикладні аспекти психології управління

1. Що таке соціально-психологічний клімат у колективі?

2. Які чинники впливають на формування сприятливого клімату?

3. Які причини виникнення стресу в управлінській діяльності?

4. Які техніки подолання стресу ви знаєте?

5. У чому сутність феномену професійного вигорання?

6. Які методи профілактики професійного вигорання ви можете назвати?

7. У чому особливості прийняття групових рішень?

8. Які основні принципи управлінської етики?

9. Як культура управління впливає на ефективність організації?

10. Які психологічні бар'єри виникають під час впровадження інновацій?

11. Які функції виконує керівник як агент змін у колективі?

Питання для підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

1. Сутність, предмет і завдання психології управління.

2. Методи психологічних досліджень в управлінській діяльності.

3. Основні категорії професійної психології: професійна діяльність, компетентність, адаптація.

4. Психологічні якості ефективного керівника.

5. Співвідношення понять «керівник» і «лідер».

6. Характеристика стилів управління та їх вплив на колектив.

7. Соціально-психологічні процеси у трудових колективах.

8. Фактори згуртованості та сумісності в колективі.

9. Комунікативна компетентність керівника та її роль в управлінні.

10. Вербальні та невербальні засоби управлінського спілкування.

11. Теорії та механізми мотивації у професійній діяльності.

12. Методи стимулювання праці персоналу.

13. Психологічні механізми прийняття управлінських рішень.

14. Етапи та особливості процесу прийняття рішень.

15. Причини виникнення конфліктів у колективі.

16. Динаміка та стадії розвитку конфлікту.

17. Стратегії поведінки у конфліктних ситуаціях.

18. Соціально-психологічний клімат у колективі та методи його оптимізації.

19. Психологічні чинники стресу у професійній діяльності керівника.

20. Методи подолання та профілактики стресу.

21. Феномен професійного вигорання: сутність та стадії.

22. Профілактика та подолання професійного вигорання.

23. Психологія групового прийняття рішень.

24. Етика управлінської діяльності та її значення.

25. Культура управління як фактор ефективності організації.

26. Психологічні аспекти впровадження інновацій в організаціях.

27. Причини опору змінам і шляхи його подолання.

28. Роль керівника як агента змін в організації.

7.8. Рейтингова оцінка з дисципліни та схема поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Вміння оцінювати ситуацію є вагомим перевагою для будь-якого фахівця, особливої актуальності набуває питання у підготовці фахівців економічного спрямування. Отримані знання й навички дозволяють здобувачеві оцінити ситуацію, виявити можливі причинно-наслідкові залежності та обґрунтувати напрями нейтралізації (упередження) загроз, визначити можливості впровадження внутрішніх резервів, залучення зовнішніх джерел, обґрунтувати оптимальні (дієві, ефективні, результативні) управлінські рішення. Здобувач має можливість навчитися працювати з інформаційною базою, збирати, обробляти та узагальнювати аналітичну інформацію.

Актуальність тематики, що висвітлюється у навчальному курсі, обумовлює важливість отримання знань та вмінь з метою практичного використання в умовах виробництва, у тому числі з метою обґрунтування управлінських рішень, упередження можливих загроз. Розуміння процесів та явищ здобувач опанує під час лекційних й практичних занять, консультацій з навчальної дисципліни, проведення самостійної роботи. Самостійна робота здобувача сприяє поглибленню професійних знань, проведення поглиблених досліджень за тематикою навчального курсу. Вагомим для розуміння процесів є творчий підхід, який здобувач може реалізувати обравши тематику, яка відображає можливості розширення сфери інтегральних, загальних та фахових компетенцій.

Таблиця 5. Поточний та підсумковий контроль

Поточне тестування та самостійна робота															Сума
Змістов- ний модуль №1	Змістовий модуль № 2										Змістовий модуль №3				
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15
	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6
															60-100

Здобувачі, що набрали менше 60 балів до заліково-екзаменаційної сесії не допускаються. До складання заліку такі здобувачі можуть бути допущені тільки після того, як наберуть необхідну кількість балів і виконають усі передбачені програмою завдання.

Таблиця 6. Шкала оцінювання ECTS

Оцінка ECTS	Визначення	Оцінка в балах	Оцінювання
A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	зараховано
BC	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	75-89	зараховано
DE	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	60-74	зараховано
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як досягти мінімального критерію	35-59	не зараховано

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЧЕННЯ, ЯКЕ ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

З метою поширення знань щодо застосування дистанційних технологій у освітньому процесі було запроваджено програмний продукт, який дозволяє значно розширити можливості спілкування усіх учасників освітнього процесу. Програмний продукт встановлено на освітній платформі Moodle, до якої мають доступ усі учасники освітнього процесу. Організації відеоконференцій підтримується на базовому рівні.

Особливої актуальності набуває питання у контексті карантинних обмежень, які спонукають до широкого використання різних видів online технологій у освітньому процесі.

Під час викладання навчальної дисципліни «Психологія управління (основи професійної психології)» використовуються усі можливості освітньої платформи Moodle, проводяться тематичні наукові заходи різних рівнів, семінари за участі всіх учасників навчально-виховного процесу.

9. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНИХ АКТІВ

Основна література

1. Бакаленко О. А. Психологія управління : навч. посіб. – Харків : ХНУРЕ, 2020. – 120 с.
2. Єременко Л. В., Ісакова О. І. Психологія управління : конспект лекцій. – Мелітополь : ФО-П Однорог Т. В., 2020. – 86 с.
3. Жавнерчик О. В. Психологія управління : конспект лекцій. – Одеса : ОДЕКУ, 2020. – 161 с.
4. Кісіль З. Р., Швець Д. В. Психологія управління : навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях. – Одеса : Видавництво ОДУВС, 2023. – 208 с.
5. Кісіль З. Р., Швець Д. В. Психологія управління : навчальний посібник. – Харків : Університетська книга, 2022. – 648 с.
6. Постоян Т. Г. Психологія управління : навч. посібн. – Одеса : Університет Ушинського, 2020. – 195 с.

Додаткова література

1. Гура О. І., Гура Т. С. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. – 2-ге вид., доп. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 212 с.
2. Катениченко Р. А., Коханець А. С. Конфліктологія і психологія управління : навч. посіб. – Київ : Компринт, 2021. – 167 с.
3. Мафтин Л. Психологія освітнього менеджменту : навч.-метод. посібник. – Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2021. – 296 с.
4. Міхаліцька Н., Яцик М. Лідерство та комунікація в організації : навчальний посібник. – Львів, 2024. – 512 с.
5. Угрин О. Г. Психологія управління : практичний посібник. – Львів : ЛьвДУВС, 2017. – 164 с.

ДОДАТОК

до робочої програми 2025-2026 н.р. навчальної дисципліни
Психологія управління (основи професійної психології)

№	Зміст змін	Підстави	Примітки
1	збільшено годин для практичних занять дисципліни, відповідно їй змінено види робіт та оцінку в балах;	Зміни ОПП	-
2	розширено види наукової та індивідуальної роботи здобувачів, зокрема запропоновано заходи та оцінку неформальної освіти	Результати опитування здобувачів	Перелік та оцінку наведено у робочій програмі

Розробник програми:
асистент кафедри
методики професійного навчання

Катерина УЛІТІНА

Завідувач кафедри:
канд.пед.наук, доц.

Каріне ГОРБУНОВА